

**Notatka z V posiedzenia**  
**Regionalnej Rady ds. Sprawiedliwej Transformacji województwa śląskiego**  
**11 kwietnia 2025 r.**

1. Tematem przewodnim V Posiedzenia Regionalnej Rady ds. Sprawiedliwej Transformacji województwa śląskiego była energetyka. W posiedzeniu wzięło udział 54 uczestników.
2. Posiedzenie Rady otworzył **Wicemarszałek Województwa Śląskiego – Pan Leszek Pietraszek**.
3. Wicemarszałek powitał zgromadzonych członków Rady i zwrócił uwagę, że po raz pierwszy dyskusja o energetyce przebiega w tak szerokim gronie. Temat transformacji energetycznej jest bardzo ważny dla Zarządu Województwa Śląskiego, myśląc o transformacji skupiamy się często na górnictwie pomijając szerszy kontekst – powiązanie górnictwa z energetyką. Natomiast kwestia transformacji energetyki wywołuje kontrowersje nie tylko dla pracowników tego sektora ale również dla społeczności lokalnej, co widać na przykładzie Elektrowni Rybnik i Elektrowni Łaziska.
4. **Pani Małgorzata Staś – Dyrektor Departamentu Rozwoju i Transformacji Regionu Urzędu Marszałkowskiego** przedstawiła informację nt. **stanu wdrażania Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji** na tle całego programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027.

W trakcie prezentacji zwróciła uwagę m.in. na:

- Uruchomienie blisko 90% alokacji w naborach FST.
  - Ponad 120% alokacji w złożonych wnioskach.
  - Uruchomienie konkursu dla rzemieślników w ramach działania dedykowanego wsparciu przedsiębiorców, w którym złożono 700 wniosków.
  - Płatności wniosków idą lepiej w ramach funduszu EFRR (certyfikacja ok 4%, FST niecałe 2%). Wynika to z opóźnienia realizacji programu i z tego, że zagospodarowanie środków w ramach FST jest trudniejsze – przykładowo trudniejsze procedury w przypadku zagospodarowania terenów pogórnich. Dlatego postulujemy, że termin certyfikacji środków z instrumentu Next Generation EU do końca 2026 r. jest zbyt krótki.
  - W ramach projektów o znaczeniu strategicznym, na 24 planowane projekty złożono 21 i wybrano już 19.
  - Do innych działań należy m.in. ciągła współpraca z regionami w ramach Platformy Sprawiedliwej Transformacji, wizyta w Stałym Przedstawicielstwie Republiki Czeskiej przy UE w Brukseli z prezentacją najlepszych praktyk, opracowanie raportu z badania „Gotowość społeczności lokalnych na zmiany wynikające z procesu transformacji energetycznej i społeczno-gospodarczej w podregionach górniczych”.
  - Apele o kontynuację wsparcia FST po 2027 r., wspólne stanowisko pięciu polskich regionów węglowych oraz nadzieja na spotkanie w Brukseli z komisarz Teresą Ribera w celu zaprezentowania sukcesów we wdrażaniu funduszu.
5. **Pani Agnieszka Okońska – Wiceprezes Zarządu Polskich Sieci Elektroenergetycznych S.A. (PSE)** przedstawiła w formie prezentacji kluczowe wyzwania infrastrukturalne i systemowe dla PSE w związku z transformacją energetyczną, w tym przyłączeniem nowych źródeł wytwórczych.

W trakcie prezentacji zwróciła uwagę m.in. na:

- PSE są jedynym w Polsce operatorem systemu przesyłowego energii elektrycznej, który zarządza liniami i stacjami najwyższych napięć.
- Zakres planu rozwoju sieci przesyłowej do 2034 r., obejmującego m.in. budowę 28 nowych stacji oraz modernizację 110 istniejących obiektów. Planowana modernizacja wynika m.in. dużej liczby OZE i magazynów energii z warunkami przyłączenia lub umowami.
- PSE są zwolennikiem OZE, Pani Wiceprezes zwróciła jednak uwagę na problem **projektów zombie** – projektów z wydanymi warunkami, które jednak nigdy nie będą zrealizowane.
- Trwa obecnie rewolucja, która polega na zmianie układu pracy systemu. Dotychczas większość źródeł wytwórczych była położona na południu oraz w centrum kraju i stamtąd moc płynęła do innych regionów. Wraz z budową elektrowni jądrowej oraz morskich farm wiatrowych energia będzie płynąć z północy na południe. Dlatego planowana jest budowa Mostu HVDC – linii przesyłowej prądu stałego, która ma połączyć północ i południe Polski.
- Kolejne kluczowe inwestycje to wyprowadzenie linii z elektrowni atomowej, a na północnym wschodzie budowa nowego połączenia z Litwą oraz wzmocnienie sieci wewnętrznej w tym regionie.
- Problemy napotymane przy inwestycjach to w mniejszym stopniu pieniądze, a w większym dostępność podwykonawców i innych zasobów.
- Polska stanowi dobre miejsce do lokowania centrów danych.
- PSE liczą również na rozwój energetyki gazowej, która wypełni lukę po węglu.
- W zakresie kluczowych inwestycji w regionie priorytetem jest pewność zasilania. Dlatego istotna jest budowa linii pierścieniowych wokół aglomeracji w celu uodpornienia się na przerwy w zasilaniu, które mogą wynikać np. z aktów sabotażu.

6. **Pan Wicemarszałek Leszek Pietraszek** zadał Pani Agnieszce Okońskiej pytania:

- Na ile prawdopodobna jest realizacja planu rozwoju do 2034 r.?  
Odpowiedź: Specustawa przesyłowa ułatwia działanie. Wszystko zależne jest jednak od dostępności podwykonawców i innych zasobów. Jeśli te niedobory uda się rozwiązać, realizacja planu powinna się udać.
- Jak w perspektywie do 2034 r. widzi udział energetyki węglowej?  
Odpowiedź: Dopóki nie będzie czegoś zastępczego to trzeba będzie podtrzymywać energetykę konwencjonalną. Przykładowo rząd niemiecki planuje wydłużyć okres utrzymywania w rezerwie energetyki konwencjonalnej. Promowane jest powstawanie nowych źródeł gazowych i biogazowych.

7. **Pan Grzegorz Lot – Prezes Zarządu Tauron Polska Energia S.A.** przedstawił prezentację nt. Strategii Grupy Tauron – szans i wyzwań związanych z transformacją energetyczną.

Zagadnienia i tezy przedstawione w trakcie prezentacji:

- 6 milionów klientów przyłączonych do sieci energetycznej.
- Tauron realizuje rozwój infrastruktury pod elektromobilność. Budowana jest sieć stacji szybkiego ładowania obejmująca autostrady A1 i A4 oraz aglomeracje.

- Tauron określił strategię w grudniu 2024. TAURON zakłada wzrost konsumpcji energii po akceptowalnych społecznie cenach.
  - Już w grudniu 2019 r. Tauron mówił o zielonej transformacji. Jej elementem jest stopniowe wygaszanie wytwarzania konwencjonalnego. W 2020 r., w sposób trwały zostały odstawione bloki o mocy 120 MW. W 2021 r. podjęto uchwałę o odstawieniu bloków klasy 200 MW w 2025 r., w sytuacji braku funkcjonowania mechanizmów wsparcia od roku 2026.
  - Przedstawiono priorytety biznesowe Grupy Tauron.
  - Dystrybucja energii jest monopolem, ale rynek jest konkurencyjny. Konkuruje się z innymi krajami o inwestorów i kontrahentów, a także w kraju – z innymi regionami, aby przekonać klientów do przyłączenia do swojej sieci (lokalizacja inwestycji – przyp. red.). Ogromne znaczenie ma w tym zakresie cyfrowa transformacja dystrybucji (inteligentne opomiarowanie, zapewnienie wysokiego poziomu cyberbezpieczeństwa itp.).
  - Grupa Tauron chce zainwestować w OZE 30 mld zł w ciągu 10 lat. Zarówno wiatraków onshore jak i offshore, uzupełniając fotowoltaiką oraz własne magazyny.
  - Taryfy dynamiczne – forma zaangażowania się klientów w transformację. Klienci korzystający z taryf dynamicznych będą mogli korzystać z energii po niższych cenach. Standardowe taryfy mogą być droższe. Transformacja to także działanie na nasze przyzwyczajenia – zmiana profilu zużycia.
  - Ciepło – Grupa planuje pełną dekarbonizację. Planowane wydatki to 5 mld zł w ciągu 10 lat. Wykorzystanie technologii *power to heat*. W okresie letnim ciepła woda użytkowa powinna być produkowana z OZE.
  - Energetyka konwencjonalna jest wciąż bardzo ważna dla Grupy Tauron. Nowoczesny blok węglowy o mocy 910MW w aktywach Grupy, w ramach rynku mocy będzie wykorzystywany do 2035 r. Technicznie możliwe byłoby wykorzystywanie znacznie dłużej – wszystko zależy od polityki i legislacji (w tym funkcjonowania mechanizmów wsparcia).
  - Następować będzie odstawienie każdej jednostki, która nie wygra aukcji Rynku Mocy. Z perspektywy technicznej, przedłużenie żywotności elektrowni węglowych jest możliwe. Okres ich funkcjonowania uzależniony jest bezpośrednio od możliwości zapewnienia poziomu rentowności ich pracy.
8. Prezentację planów Grupy Tauron kontynuował **Pan Paweł Micuła – Prezes Zarządu Tauron Wytwarzanie S.A.** Tematem prezentacji były Szanse i wyzwania dla elektrowni konwencjonalnych opartych na blokach energetycznych klasy 200 MW – w kontekście utrzymania optymalnego poziomu mocy dyspozycyjnej dla Krajowego Systemu Elektroenergetycznego.

W prezentacji przedstawiono następujące informacje/tezy:

- Spółka dysponuje 17 jednostkami wytwórczymi, spośród których 2 są rentowne – Elektrownia Jaworzno (910 MW) oraz Elektrownia Łagisza (460 MW). Pozostałe jednostki są nierentowne.
- Planowany jest udział wszystkich jednostek w aukcjach Rynku Mocy.
- Funkcjonowanie jednostek wytwórczych bez systemu wsparcia poprzez Rynek Mocy powoduje, że cena energii nie pokrywa kosztów jej wytworzenia.
- W prezentacji przedstawiono pomysły na wykorzystanie wszystkich elektrowni.

- Elektrownia Siersza jest w najtrudniejszej sytuacji – najwyższe koszty stałe i największe ryzyko zaprzestania funkcjonowania po 31.12.2025 r. Rozważany jest repowering bloków na biomasę i RDF (paliwo pozyskiwane z przetworzenia odpadów). Praca możliwa byłaby w dłuższej perspektywie. W dalszej kolejności farma PV, jednostki szczytowe gazowe i baterijny magazyn energii.
- Elektrownia Łaziska – mniejsze ryzyko zakończenia funkcjonowania po 2025 r.; możliwe działanie do 2028 r. Jest pomysł na stworzenie kontenerowych stacji ciepłowniczych, a od 2029 r. nowych docelowych źródeł ciepła. Planowana też nowa rozdzielnia 110 kV.
- Elektrownia Jaworzno – Jaworzno III ma najniższe koszty; nie widać zagrożenia zakończeniem funkcjonowania przed końcem 2028 r. Planowana jest budowa magazynu energii oraz jednostek szczytowo-gazowych.
- Elektrownia Łagisza (460 MW) – posiada jeden z dwóch najnowocześniejszych bloków i będzie funkcjonowała co najmniej do 2030 r. Planowana jest budowa nowego źródła ciepła, magazynu energii oraz jednostek szczytowo-gazowych.

9. **Pan Paweł Noga – Prezes Zarządu PGE Nowy Rybnik Sp. z o.o.** przedstawił prezentację nt. roli Elektrowni Nowy Rybnik w utrzymaniu bezpieczeństwa energetycznego.

W prezentacji przedstawiono następujące informacje/tezy:

- Przygotowanie projektu, koncepcja, trwają dużo dłużej niż sama realizacja. Z przeprowadzonego Studium Wykonalności wynikało, że budowa nowej jednostki gazowo-parowej jest obciążona mniejszymi ryzykami ekonomiczno-technicznymi niż przebudowa starych bloków węglowych na gaz. Stwierdzono, że sprawdzi się tylko greenfield. Budowa bloków gazowych na fundamentach elektrowni węglowej nastręcza dużo problemów technicznych.
- Przewidywane jest przekazanie bloku do eksploatacji na początku 2027 r. i można liczyć na utrzymanie terminu.
- Dzięki lokalizacji nad Zalewem Rybnickim woda z zalewu będzie wykorzystana do chłodzenia.
- Blok gazowo-parowy przy sprzyjających warunkach pogodowych może osiągnąć moc większą niż zaprezentowano na slajdzie (ok 883 MW brutto). To co wskazano na slajdzie to wartość, która zostanie uwzględniona w umowie przesyłowej.
- Blok wygrał przydział mocy na aukcji rynku mocy na 17 lat.
- Blok ten będzie miał kluczowe znaczenie dla stabilności mocy. Moc z OZE może gwałtownie zmaleć i ten blok będzie mógł to bilansować.
- Jednostki tego typu reagują szybciej niż elektrownie węglowe. Dużo niższa jest też emisja CO<sub>2</sub>. Technologia jest bezpyłowa i nie powstają tlenki siarki.
- Tego typu turbiny mogą bardzo szybko zmniejszać i zwiększać moc – nawet 85 MW/minutę. Jest też potencjalnie możliwość współpracy z wodorem po dokonaniu odpowiednich zmian w instalacji przesyłowej.

10. **Pan Wicemarszałek Leszek Pietraszek** w nawiązaniu do prezentacji zadał pytania:

- Na ile realne jest oddanie do eksploatacji elektrowni w I kwartale 2027 r.?

Odpowiedź: Na ten moment termin jest realny i wszystkim zależy na jego dotrzymaniu; ewentualne ryzyko opóźnienia waha się w granicach 2 miesięcy.

- Czy w związku z planowanym uruchomieniem elektrowni gazowej na początku 2027 r. można przewidywać, że eksploatacja bloków węglowych potrwa do końca 2026 r.

Odpowiedź: Pan Prezes Paweł Noga nie był w stanie udzielić odpowiedzi na pytanie – za bloki węglowe odpowiada inna spółka.

**11. Pan Piotr Kuczera – Prezydent Miasta Rybnika** przedstawił prezentację nt. Transformacji energetycznej w województwie śląskim – wyzwania dla samorządów na przykładzie Miasta Rybnika.

W prezentacji przedstawiono następujące informacje/tezy:

- Rybnik jeszcze w 1992 r. liczył 142 tys. mieszkańców (obecnie ok. 130 tys. – przyp. red.)
- Wyzwania w zakresie transformacji w Rybniku można podzielić na 3 obszary:
  - Przestrzeń (tereny pogórnice, przemysłowe),
  - Energetyka rozproszona (OZE, termomodernizacje budynków, czyste powietrze, dotacje),
  - Rybnicki Okręg Wodorowy.
- Symbolem zmian w Rybniku jest rewitalizacja Zabytkowej Kopalni Ignacy powstałej w 1792 r. Zwrócić uwagę należy na „rewitalizację społeczną” – „wprowadzenie mieszkańców” na rewitalizowane tereny.
- Pan Prezydent zwrócił uwagę na konieczność planowania zagospodarowania terenów z odpowiednim wyprzedzeniem, co pozwoli na uniknięcie okresu dewastacji.
- Przedstawiono planowany budynek usługowy na terenach Zabytkowej Kopalni Ignacy.
- Hałda po kopalni Rymer – planowane jest oddanie tych terenów mieszkańcom.
- Problem gruntów przekazywanych przez SRK – tereny te nie mogą być skomercjalizowane. Potrzeba zmiany tego warunku w nowej ustawie.
- Rybnik przez długi czas mierzył się z problemem PR-owym dotyczącym czystości powietrza. Pan Prezydent przedstawił informacje nt. kampanii edukacyjnej, inwestycji miejskich w termomodernizację oraz osiągnięte rezultaty w zakresie przeciwdziałania niskiej emisji.
- Przedstawiono aspiracje Miasta Rybnika związane z rozwojem projektów wodorowych – „od Rybnickiego Okręgu Węglowego do Rybnickiego Okręgu Wodorowego” (autobusy wodorowe, stacja tankowania wodoru, powołanie Centrum Zielonej Energii Sp. z o.o.).
- Zwrócono uwagę na potrzebę systemowego rozwiązania zanieczyszczenia terenów.

**12. Dyskusja**

a) Jako pierwszy głos zabrał Pan Andrzej Chwiluk – Przewodniczący Międzyzakładowego Związku Zawodowego Górników w Polsce KWK Makoszowy:

- Do tej pory tereny pogórnice Kopalni Makoszowy nie są zagospodarowane. Część sprzedano inwestorowi. Jest nadal 8 ha terenów, które niszczej. Brak jest odpowiedzi z Urzędu Miasta Zabrze ani informacji z SRK aby było coś realizowane.
- Jak widać doświadczenie (innych miast, np. Rybnik – przyp. red.) pokazuje, że z kopalniami można coś zrobić.

- Myśleć można o zagospodarowaniu szybów pokopalnianych, ale problem często rozwiązuje się poprzez ich zasypywanie. Odcina się zarówno dostęp do surowca jak i uniemożliwia przyszłe wykorzystanie – np. na potencjalne magazyny energii.
  - Dlatego proponuje, aby kolejne posiedzenie komitetu poświęcić tematowi zagospodarowania terenów pogórnich.
- b) Pan Dominik Kolorz – Przewodniczący Zarządu Regionu Śląsko-Dąbrowskiego NSZZ "Solidarność" jako wkład do dyskusji zaprezentował fragment filmu pt. „Odnawialne Źródła Pieniądzy”. Film powinien zachęcić do dyskusji nt. słuszności kierunku transformacji energetycznej, jaki przyjęto. W filmie wskazywano m.in. na bardzo długi okres zwrotu inwestycji w OZE i magazyny energii.
- c) W ramach dyskusji Pan Dominik Kolorz przytoczył również informacje z Międzynarodowej Agencji Energetyki, z których wynika że w państwach o znacznym udziale energii pochodzącej z OZE, ceny energii są najwyższe.
- d) Pan Jacek Zając – Przewodniczący Zarządu Wojewódzkiego Forum Związków Zawodowych woj. Śląskiego zaproponował zwołanie osobnego posiedzenia Rady poświęconego kwestiom energetycznym mieszkańców. Rolą spółek (energetycznych – przyp. red.) jest zarabianie pieniędzy, ale rolą Państwa jest zapewnienie dostępu do energii elektrycznej w rozsądnych cenach. Wyłączenie generatorów węglowych spowoduje przekierowanie produkcji ciepła dla mieszkańców na inne źródła. Latem koszty mogą być niskie, dzięki produkcji energii cieplnej z nadwyżek OZE, ale co zimą (będzie produkowana z energii elektrycznej? – przyp. red.)?
- e) Pan Prezes Zarządu Tauron Polska Energia S.A. odniósł się do kilku wcześniejszych stwierdzeń:
- Kotły elektrodowe do produkcji ciepła pracują latem i oparte są o tanią energię z OZE.
  - Norwegia ma nadwyżki produkcji energii z OZE i ją transferuje do rynku europejskiego.
  - Z transformacją energetyczną związanych jest wiele niewiadomych. Jeśli ktoś chciałby kupić dostępną moc (z jednostek konwencjonalnych – przyp. red.) to Tauron by chętnie zainwestował. Czas na decyzje jednak bardzo się skrócił; w jednostki konwencjonalne inwestuje się z roku na rok.
  - Każdy kto jest zagrożony likwidacją miejsc pracy w związku z likwidacją jednostki (konwencjonalnej – przyp. red.) znajdzie pracę w Grupie Tauron.
  - PSE mówi jednoznacznie – potrzebne są elastyczne systemy gazowe.
- f) Pani Marta Pogrzeba – Dyrektor Instytutu Ekologii Terenów Uprzemysłowionych zwróciła się z pytaniem do prezesów Tauron Polska Energia S.A. i Tauron Wytwarzanie S.A. jakie jest źródło biomasy i skąd ona pochodzi? Pytanie podyktowane było tym, że IETU postuluje aby tereny zdegradowane, przemysłowe, przeznaczone były na produkcję roślin energetycznych na potrzeby produkcji biomasy. Postulowane jest tworzenie rynku biomasy.
- g) Na pytanie o źródło biomasy odpowiedzi udzieliła Pani Jolanta Domirska – Prezes Zarządu spółki Bioeko Grupa TAURON Sp. z o.o. oraz Kierownik Zespołu Ochrony Środowiska i Gospodarki Obiegu Zamkniętego Tauron Polska Energia S.A. Około 90% biomasy to biomasa leśna, która musi być objęta certyfikacją i kontrolą łańcucha wartości. To źródło jest częściowo uzupełnione słonecznikiem.

- h) Pan Prezes Grzegorz Lot stwierdził, że po stronie Grupy Tauron jest zapotrzebowanie na biomasę. Przy wsparciu IETU można by stworzyć model biznesowy i zwrócić się z nim do samorządów.
  - i) Pan Wicemarszałek Leszek Pietraszek stwierdził, że kolejne posiedzenie Rady będzie poświęcone wykorzystaniu terenów pogórnich i jest to temat (temat biomasy – przyp. red.), który może być przedstawiony na kolejnym posiedzeniu.
13. W związku z brakiem kolejnych tematów do dyskusji Pan Wicemarszałek podziękował za uczestnictwo i zamknął posiedzenie Rady.

Opracował: RT-RTR, 30.04.2025